

да докажатъ, че славянскиятъ народъ още въ V-то столѣтие е билъ раздѣленъ на множество племена, че тие племена сѫ биле вече отчасти чужди между себѣ си и че черковно-славянскиятъ или старо-бѫлгарскиятъ езикъ, съ своята богата литература, са е появилъ първеме да сближи изново разсѣканите части (гл. „Очеркъ Истории Писмен. у Славянъ“ отъ Мациевски, стр. 8). Това е вѣрно. Първата черковна литература са е появила въ IX-ятъ вѣкъ. Тая литература въ онова време или, да кажеме по-правилно, за онова време е била твѣрде богата. Разбира са, че „като била обогащена, говори В. Григоровичъ, не само съ преводи, но и съ оригинални сѫчинения, тя заедно съ свѣщенното сѫдѣржание, е могла, както са предвидѣло, да сѫхрави до пайновите поколѣния твѣрде богатъ и твѣрде разнообразенъ славянски езикъ. Но различни сѫбития, които измѣниле битовите (родственни) отношения на славянете и влиянието на времето сѫ станале причина, щото езикътъ на тая литература малко-помалко да изгуби своето древнѣ знамѣнование, защото съки народъ, до когото доходиле свѣщенните книги, го измѣнивалъ и опростѣвалъ по сплата на своето нарѣчие“. И сичкото това, по думите на той писателъ, е произходило не безсѫзнателно. Бѫлгаро-славянските книги сѫ биле измѣнени отъ другите славянски племена, — по-напредъ отъ руссите, а послѣ отъ сѫрбете, — именно за това, защото историческите обстоятелства сѫ отдалечиле еще повече славянските нарѣчия и защото между писателите не сѫ сѫществувале вече никакви взаимни сношения. Че това измѣнение са е извѣршило не безсѫзнателно, а съ намѣрение, свидѣтелствува приписката въ „Сбор-